

frosten mer och mindre skadad. Af 14 tunnor hafver utsäde i kytta har jag intet att påräckna. Många har med Lia skjördat sina kyttiländer, korn och hafra, till kreaturs foder. Rågen gifver medelmåttig afkastning.

Det torde icke vara dig obekant att här i NyKarleby Socken fins en man, bondesonen Jacob Bäck, som anlitas öfver allt, vid inträffande benbrätt, ledvrickning o. m. d. Han har gjordt sig känd och erkänd äfven af Läkare för sin skicklighet och är mycket anlitaad, icke allenast inom vårt Wasa län utan ock Nyland, Åbo och Uleåborg. Nu har några af vår församlings-medlemmar hos Guvernören anhållit det Jacob Bäck blefve af Regeringen ihågkommen med Gratification till uppmuntran för dess allmänt erkända uppofring och skicklighet. Härom har jag velat nämna och tillika anhålla det ville du recomendera Mannen till erhållande af några hundra Mark! – Han befinner sig i knappa omständigheter och har ej begagnat sig af tillfällen att göra sig väl betalt. Äfven derföre är han allmänt aktad och anlitaad. Glöm ej, Kära Svåger! denna sak då den föredrages.

Kärt och hjertligt helsa vi Dig och dina barn.

Din tillgifne Svåger
O. v. Essen

10

20

321 J. V. SNELLMAN – A. ARMFELT 13.IX 1864

RA, A. Armfelts brevsamling

Högvälborne Herr Grefve.

Åter vågar jag falla Högvälborne Herr Grefven besvärlig med en supplik, hvars beskaffenhet ödmjukast bilagde promemoria utreder.

Jag bör tillägga, att sökandene, som anhållit om min medverkan till en lycklig utgång för deras petition, dragit i betänkande att med densamma besvara Högvälborne Herr Grefven, emedan de känna, att tändsticksfabrikens förre disponent, en Svensk vinglare Oldenburg, redan torde gjort Herr Grefven utledsen med sina många demarcher för densamma. Jag tog mig derföre friheten öfversända promemorian till Baron Stjernvall-Walleen, men har nu med anledning af Baronens frånvaro från Petersburg fått brefvet återsändt.

Att vi så ofta besvara med dylika ansökningar, har sin grund i det onaturliga förhållande till Kejsaredömet, hvori vår manufakturindustri ännu är ställd. När i följd af tullfriheten de Ryska varorna konkurrera med de inhemska här i landet, är det gifvet, att vår industri fortfarande måste ligga under, om den icke har någon ersättning genom fritt tillträde till den Ryska marknaden. En sådan är derföre af den enklaste rättvisa påkallad.

Det Ryska skriket mot Finland besinnar visst aldrig de många olägenheter både i andligt och materielt hänseende, / föreningen / för oss medfört och medför. Under trycket af desamma är man å andra sidan här föga villig att medgifva fördelarne. Af tidningarne och deras tanklösa efterbedjare kan man icke vänta förnuft; men billigt må af Styrelsen väntas, att den undanröjer de dagliga och stundliga anledningarne till misnöje, förrän den väntar yttringar af tacksamhet och belåtenhet.

I går återkommen från Åbo, kan jag betyg,a att vid Porthansstatyns aftäckande icke det minsta förekom, som kunde gifva anledning till

30

40

50

missnöje eller ens till misstyding. Ovationerna voro fria från allt politiserande. Vid festmiddagen dracks skålen för Hans Majestät med mycken värma, och Ryska folksången afhördes stående, som sig bör. Äfven i Åbo, synes det, har en reaktion inträdt, och Tit. Lillja är der icke mera den ledande.

10 Det svåra, regniga vädret har gjort någon skada på vår eljest rika skörd och isynnerhet hindrat sådden, förnämligast i sydligaste delarne af Åbo och Nylands län. I öfriga delar af landet torde man dock hafva allmänt nog lyckats begagna de få klara dagarne, så att de flesta åkrar hafva brodd.

Den fallande kursen gör bekymmer och skada. Allt hopp om lån för Hypoteksföreningen är tyvärr försvunnet, och dermed äfven utsigten till reform i vårt penningväsende på denna väg. Nöden tvingar mig till nytt förslag till erhållande af det behöfliga silfret, och jag får ödmjukast bereda Herr Grefven på nytt bekymmer för denna angelägna saks befrämjande.

Med djupaste vördnad har jag äran framhärda

20 Högvälborne Herr Grefvens
aldraödmjukaste tjenare
Joh. Vilh. Snellman

Helsingfors den 13 September 1864,

P<ro> M<emoria> Ang<ående> Björneborgs tändstickor.

30 Historien om tändsticksfabriken i Björneborg är känd. En företagsam och verklig insigtsfull affärsman, men tillika en djerf vigilör, Svensken H. I. Oldenburg, satte fabriken i gång och dref den i en skala utan mått, för att åtkomma mycket pengar. Med talande tunga och vackra prospekter narrade han en hop folk in i affären, som i sig är god, endast den af en allvarligare person skötes.

Efter många vedermödor hafva de af Oldenburg bedragna intressenterna åter fått fabriken i stadig gång. Men den är anlagd i stor skala och beräknad att få sina produkter sålda äfven utom landet. Petersburg och Ryssland vore en god marknad. Men tullen för varan är der så hög, att den uppgår, tror jag, till 33 % af dess försäljningspris.

40 Intressenterna söka derföre tullfrihet. Framställning derom inkommer genom Senaten. Jag, som icke torde komma att deltaga i handläggningen af ärendet, har dock lofvat att efter förmåga förorda ansökningen.

Hufvudskalet för bifall är naturligtvis obilligheten deri, att Ryssland i vårt land obehindradt konkurrerar med våra producenter, medan desse hindras att i Ryssland söka ersättning för den här förlorade marknaden.

50 Ett biskäl är, att produkten verklig är god, och i <synner>het att fabriken tillverkar äfven s. k. »Säkerhetständstickor», d. v. s. sådane i hvilkas tändsats endast röd, oskadlig, icke giftig, icke eldfarlig fosfor begagnas. //Enligt senare uppgift torde dessa icke hålla någon fosfor alls.//

Disponenten fruktar att besvara grefve Armfelt med saken, emedan Oldenburg redan torde utledsnat Grefven med sina vigilationer. Eljest är det ett skäl till, att Oldenburg verklig haft tullfrihet, ehuru såsom personligt privilegium, icke fabriakens.

Naturligtvis borde tullfriheten fås för Finska tändstickor i allmän-

het. Här utkommer snart en författning, som för tillverkning med begagnande af *hvit* fosfor föreskrifver så många försigtighetsmått att hela denna tillverkning väl kommer att försvinna, och endast säkerhetständstickor att fabriceras. Det blir då så mycket mindre ondt i att tillåta införseln till Ryssland.

På mitt råd har disponenten tillåtit sig att skicka profver till Herr Baron. Varan är verkligen så kvalificerad, att den förtjenar visas; och jag har trott, att Herr Baron, om det ej gör mycket besvär, kunde låta vederbörande Ministerier få del af densamma.

Det gör mig ledsen att icke med ens kunna komma fram med andra dylika andraganden, så att derefter vårt gnat komme att tystna åtminstone för någon tid. Men jag har så mycket i görandet, som jag ännu icke hunnit med, emedan jag är så ny i affärerna. Och Björneborgsfabriken vill gerna hafva frågan afgjord ännu före seglationstidens slut, emedan den har utsigt till en betydlig affär ännu i höst.

Ödmjukast får jag anbefalla saken i Herr Barons goda omvårdnad. Den gäller denna gång blott svafvelstickor, men är en af de droppar, som skola urhålla berget och bereda en tunnel för vår industri.

J. V. S:n 10

322 A. ARMFELT – J. V. SNELLMAN 15.IX 1864 HUB, JVS handskriftssamling

Högädle Herr Senator!

Det af Herr Senatorn, jemte skrifvelse af den 3. dennes, mig tillsända förslag, har jag inhändigat, och får i anledning deraf äran meddela Herr Senatorn att något i denna fråga icke kan tillgöras förr, än Hans Kejsersliga Majestät från Sin utrikes resa återvänder. Men vid Hans Kejsersliga Majestäts återkomst, som torde inträffa i början af nästinstundande Oktober, skall jag ej underlåta att, för den händelse Hans Majestät vid frågans anmälan icke behagar i Nåder yttra Sin önskan att först inhemta Komiténs för Finska ärenderne utlåtande i saken, vid föredragningen framhålla Herr Senatorns förslag jemte de motiver Herr Senatorn i ofvannämnde skrifvelse åberopat.

Beträffande åter Finska språkfrågan, så anser jag densamma, såsom jag redan mundtligen meddelat, vara ytterst ömtålig; och kommer denna angelägenhet derföre att föredragas i förbemälde Komité, så snart den sammanträder.

Med fullkomligaste högaktning har jag äran förblifva

Högädle Herr Senatorns
Ödmjukaste tjenare
Alex. Armfelt

Lovisa den 3./15. September 1864.